

ZİHİN ENGELLİLER VE EĞİTİMİ

DEĞERLENDİRME

Değerlendirmenin temel ilkeleri

- Geçerlik (ölçmeye çalıştığı konuyu gerçekten ölçebiliyor olması)
- Güvenirlik (testin aynı kişiye farklı zamanlarda ve farklı kişiler tarafından uygulanmasında aynı sonuçların alınabilmesi)
- Araçların uygun kullanımı
- Temel standartlar
- Uzman personel
- Değerlendirmenin gereklilik sonucunda yapılması
- Velinin onayının alınması
- Değerlendirmenin çocuğun özelliklerine göre uyarlanması
- Değerlendirmenin belli aralıklarla yinelenmesi

Zekaya etki eden faktörler

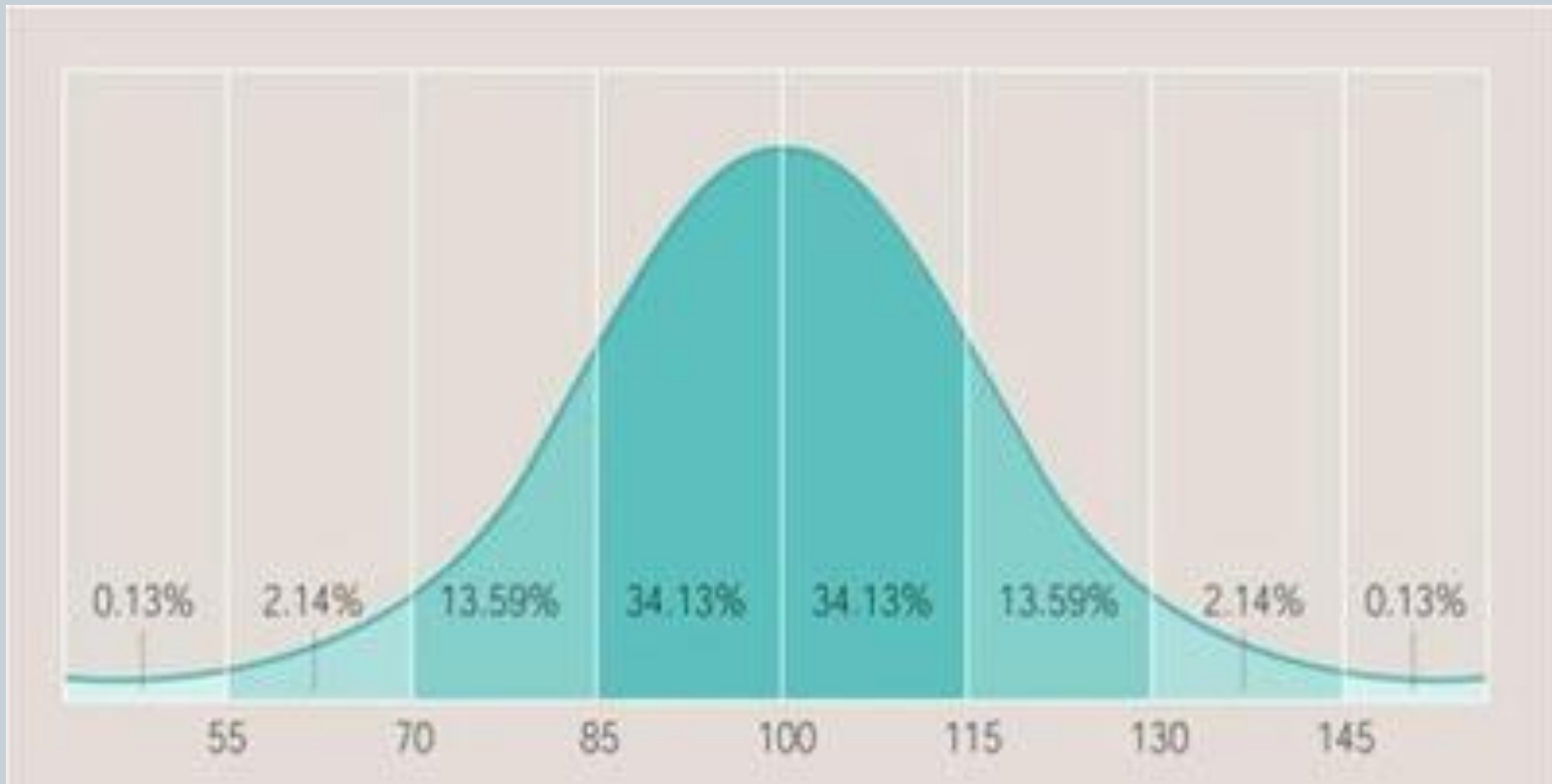
- Genetiğin tartışılmaz önemli bir yeri var. Tek yumurta ikizleriyle yapılan çeşitli araştırmalar, kardeşlerin birbirlerinden ayrı yetiştirildiklerinde bile zekâ seviyelerinin az çok birbiriyle eşit düzeylerde olduğunu ortaya koyuyor.
- Ancak tüm bu bulgular bir yana, en az genetik kadar önemli bir faktör de "çevresel koşullar ve yetiştirilme şekilleri". Öyle ki, kendi çabalarımız, maruz kaldığımız uyaranların çeşitliliği, yetiştiğimiz aile ortamı zekâ düzeyimizi arttırabiliyor.
- Zekâmızı ne kadar geliştirebiliriz???
- Genetik alt yapımızın sınırları dışına çok da fazla çıkamayız.
- Ancak öğrendiklerimizi sınırlar dahilinde daha uzun süreli olarak aklımızda tutabilir, olaylar arasında daha geniş ve net bağlantılar kurabilir, problemleri daha kısa sürede çözebilir, insanlarla daha iyi sosyal ilişkiler kurabiliriz.

Zekanın değerlendirilmesi

- Zeka testleri hafıza, algı, bilgi, yetenek, neden-sonuç ilişkilerini değerlendiren maddelerden oluşur.
- Test maddeleri erken yıllar için duyu-motor beceriler ve basit temel becerilere dayalıdır. Yaş arttıkça sözel maddeler yer alır.
- Her yaş düzeyi için belli sayıda madde içerir.
- Kullanılan kelimeler her düzey için farklıdır.
- Erken yıllar için değerlendirme daha çok manipülatif beceriler ve resimlerle yapılır. 6 yaştan sonra sözel ağırlıklı sorular eklenir.
- Zeka testlerinin uygulandığı dil önemlidir. Kültürden kültüre uyarlama gerektiren bu testler ana dilde alınmadıkça düşük skor verebilir.

IQ'nun Normal Dağılımı

Yaygın olarak kullanılan zeka testleri

- WISC-R (Wechsler Çocuklar için Zeka Ölçeği)
- Stanford-Binet Zeka Testi
- Leiter Zeka Testi
- Porteus Labirentleri Testi
- Kohs Küpleri Testi
- Goodenough-Harris İnsan Resmi Çizme Testi

Wechsler Zeka Testi

- 6-16 yaş arası bireylere uygulanan ve WISC-R zeka testi, bireysel olarak yaklaşık 60-70 dakikada uygulanır.
- Sözel ve dil dışındaki zihinsel yetenekleri ölçen 12 alt testten meydana gelir.
- Genel bir IQ skoru dışında, 12 alt test için ayrı skorlar verir. Ek olarak kişinin sözel ve performans IQ skorlarını verir.

Sözel

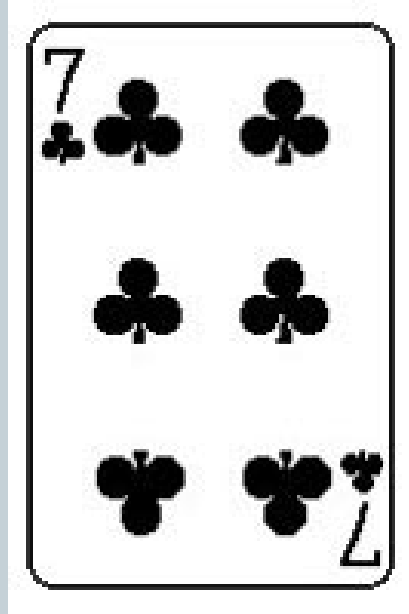
- 1- Genel Bilgi: Çocuğun doğal çevre, okul çevresi ve kültürel ortamından ne kadar bilgi aldığıyla ilgili ve bilgi düzeyini gösteren bir alt testtir. "İşleyen demir ışıldar." sözü ne anlama geliyor?
- 2- Benzerlikler:Çocuğun iki şey arasında benzerlik kurarken soyutlama ve genelleme yapıp yapamadığını, ayrıca bunu doğru ifade edip edemediğini gösteren bir alt testtir. "Yavaş" ve "Hızlı" sözcüklerindeki ilişki/ benzerlik nedir?
- 3- Aritmetik: Dikkati bir probleme yönlendirebilme ve öğrenme yeteneğini gösteren, zaman sınırlaması olan bir alt testtir. Bir çocuk 1 km. yolu 10 dakikada koşuyorsa, bir dakikada yolun ne kadarını koşar?
- 4- Sözcük Dağarcığı: Çocuğun bildiği sözcük sayısını ve ifade becerisini gösteren bir alt testtir.
- 5- Yargılama: Muhakeme, akıl yürütme, duygusal ve mantıksal olgunluk düzeyini gösteren bir alt testtir. "Yolda bir cüzdan bulduğunda ne yapman gerekir?"
- 6- Sayı Dizisi: Çocuğun işitsel uyarıları anımsama gücünü gösteren bir alt testtir. Okunan sayıları geriden başa doğru tekrarlayınız: "8-4-2-1-9".

Performans

- 1-Resim Tamamlama; Dikkati görsel uyaranlara yoğunlaştırabilmeyeyle ilgili bir alt testtir. Çocuktan resimde eksik olan detayları ayırt etmesi istenir.
- 2-Resim Düzenleme;Olaylar dizisini algılama, neden- sonuç ilişkisi kurabilme, muhakeme gücüyle ilgili bir alt testtir.
- 3-Küplerle Desen; Görsel – hareketsetel – mekansal koordinasyonla, parçalar arası ilişkide bütüne giderken ön tahmin yeteneğiyle ilgili bir alt testtir.
- 4-Parça Birleştirme; Görsel- hareketsetel koordinasyonla, parça – bütün ilişkisini kavramayla ilgilidir.
- 5-Şifre; Çalışma hızı, görsel hareketsetel koordinasyon, sıraya koyma, psikomotor hız, görsel uyaranları anımsama ve konsantrasyon yeteneği ile ilgili bir alt testtir.
- 6-Labirentler; El-göz koordinasyonu, figür- zemin algısıyla ilgili bir alt testtir.

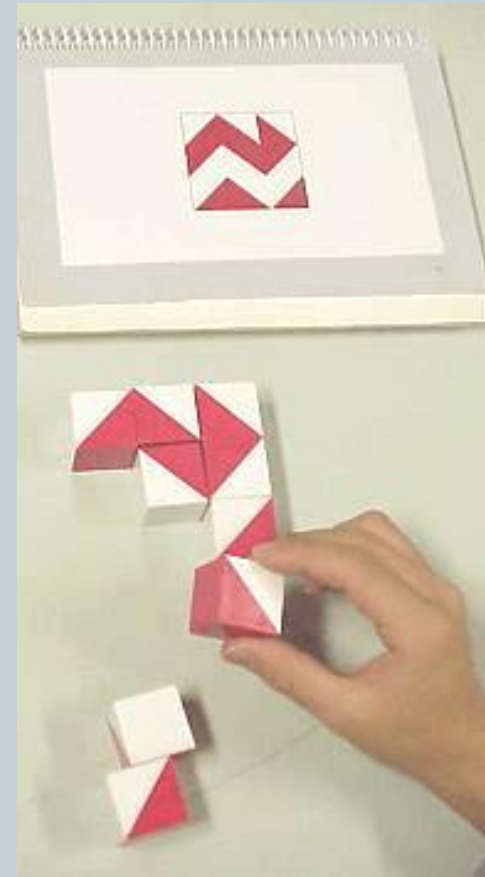
Resim Tamamlama Alt Testi

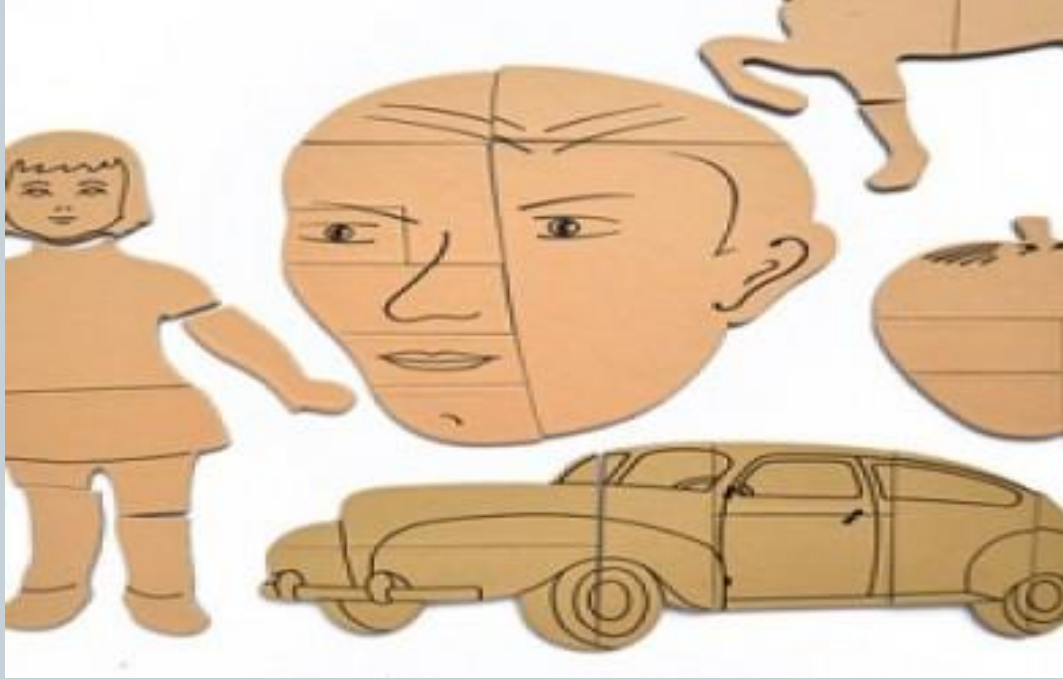
Resim Düzenleme Alt Testi

Küplerle Desen Alt Testi

Parça Bileştirme Alt Testi

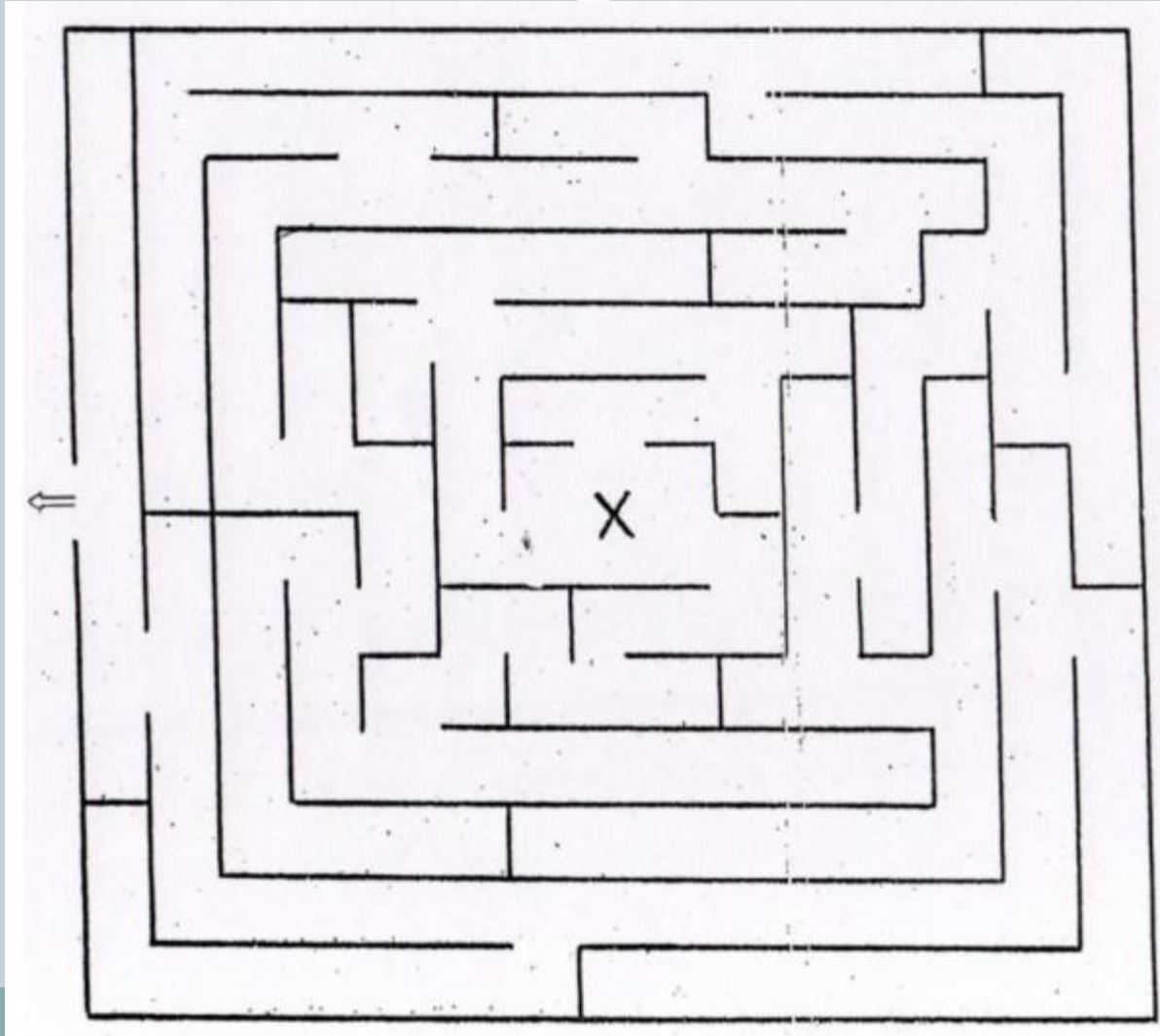
Şifre Alt Testi

1	2	3	4	5
┌	┐	∞	^	≅

5	4	4	3	4	2	2	2	5	5	5	3	1	5	5
1	1	2	1	5	4	4	4	2	1	3	5	5	1	5
4	3	1	3	1	3	4	3	1	3	2	5	4	3	4

Labirentler Alt Testi

Stanford- Binet Zeka Ölçeği

- 2 yaşından, ileri yetişkinlik yaşına değin uzanan yaş düzeylerini temsil eden soru maddelerinden oluşmaktadır.
- 2 ve 5 yaşları arasında yaş düzeyleri 6 aylık dilimlere ayrılmıştır (2 – 2, 6 yaş, 3 - 3, 6 yaş gibi).
- Her yaş grubunda yer alan soru maddeleri o yaş grubundaki çocukların yaklaşık yarısının yapabileceği zorluk düzeyindedir. Dolayısıyla sorular bir önceki yaş grubundaki çocukların büyük bir bölümüne zor gelirken, bir sonraki yaş grubundaki çocuklara kolay gelmektedir.
- Ölçekte yer alan soru maddeleriyle temelde bireyin hatırlama, algılama, bilgi, sözlü yetenek ve mantıklı düşünme özellikleri ölçülmeye çalışılmaktadır.
- Başlangıçta el becerileri ve resimli araçların kullanımını içeren somut soru maddeleri düzey ilerledikçe yerini giderek sözel ağırlıklı ve soyut nitelikteki soru maddelerine bırakmaktadır.

Porteus Labirentleri Testi

- Zeka testi olarak kullanılmaktadır. Sözel açıklamaya dayalı bir test değildir.
- 12 labirentten oluşmaktadır. Çocuğun labirentlerdeki çıkış yolunu bulması esasına dayanmaktadır.
- Sınırlandırılmış bir süre uygulaması yoktur.
- 7,6-14 yaş arasındaki bireylere uygulanmaktadır.
- Çocuk arka arkaya iki yaşın labirentlerinde her iki denemede de başarılı olamazsa test sona erer.
- Testin açıklaması sözlü olarak verilir. Bireyden yanlış yola sapmadan, çizgileri aşmadan labirentin çıkışına ulaşması istenir.
- Bireyler labirentten çıkış yolunu çizerek bulmaya çalışırlar. 3-12 yaş labirentlerinde 2; 12 yaş ve sonrası labirentlerde ise 4 denemeye izin verilir.

Leiter Zeka Testi

- İşitme ve konuşma problemi olan çocukların zihinsel performanslarını belirlemeyi amaçlayan dile dayanmayan bir performans testidir. Dil yeterliliği olmayanlara da (örn yabancılara veya alt-kültür mensuplarına) uygulanmaktadır.
- Bazı maddelerinin uygulamasında süre sınırı vardır.
- 2-18 yaşları arasındaki bireylere uygulanmaktadır.
- Bireysel oturumlarda uygulanır.
- Görsel algılama, dikkat ve eşleştirme-ayırıt etme gibi yeteneklerin kullanımını içeren bir testtir. Sözel iletişim, kelime bilgisi, aritmetik, soyut yargılama, yorumlama içermemektedir.
- Test ile ilgili model çocuğun önüne konur, sonra modele ait blok parçalar yönergeye uygun olarak sırayla çocuğa verilir ve çocuktan blok parçaları modele göre yerleştirmesi istenir.

Kohls Küpleri Testi

- 17 kart ve 16 desenli küpten oluşan performansa dayalı bir testtir. Süreli bir testtir.
- 3-19 zeka yaşına sahip çocuklara uygulanır.
- Bireysel olarak uygulanır.
- Çocuk uygulayıcının verdiği süre içinde gösterilen karttaki deseni küplerle yapmaya çalışır.

Uyumsal davranışlar

1. İletişim
2. Öz bakım
3. Ev yaşamı
4. Sosyal beceriler
5. Toplumsal hizmetlerden yararlanma
6. Kendini yönlendirme
7. Sağlık ve emniyet
8. İşlevsel akademik
9. Boş zamanlarını değerlendirme
10. İş

Uyumsal davranışların değerlendirilmesi

- Vineland Uyum Davranış Ölçeği: 4 yaşına kadar olan çocuklar için geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Ancak 18 yaşına kadar kullanımı mümkündür.
- Alt alanları:
 - İletişim becerileri (alıcı, ifade edici ve yazılı iletişim becerileri)
 - Günlük yaşam becerileri (kişisel, ev içi ve toplumsal beceriler)
 - Sosyalleşme becerileri (kişilerarası ilişkiler, oyun ve serbest zaman becerileri, başa çıkma becerileri)
 - Devinsel beceriler (ince ve kaba motor hareketler)
 - Uyumsuz davranışlar (içselleştirme ve dışsallaştırma ve diğer)
- Uyumsal Davranış Skalası: İlköğretim çağı çocuklara yönelik sorulardan oluşmaktadır.

RAM'daki değerlendirme süreci

- Çocuk hastaneden alınmış raporu veya rehber öğretmen tarafından hazırlanmış raporu ile RAM'a başvurur.
- Çocuk burada ayrıntılı olarak değerlendirilir.
- Bir zeka testi uygulanır. Hastanede uygulananndan farklı ve çocuğun yaşına ve bireysel özelliklerine uygun olarak
- Performans modülleri çocuğun gelişimsel seviyesini belirlemek için uygulanır.
- Bireysel özelliklerine göre seçilebilecek modüller:
 - Bilişsel becerilere hazırlık
 - Öz bakım
 - Günlük yaşam becerileri
 - Dil, konuşma ve alternatif iletişim becerileri
 - Toplumsal yaşam
 - Sosyal hayat
 - Türkçe
 - Matematik
 - Psikomotor
- Ayrıca ihtiyaç durumunda RAM'daki uzman tarafından geliştirilmiş performans ölçekleri de uygulanır.
- Öğretmen tarafından doldurulmuş formlar ve dosyanın da incelenmesi ile kurul kararı ile çocuğa uygun tanı konulur ve okul için yönlendirme yapılır.

Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu

- Okul Öncesi
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/58/09/964692/dosyalar/2013_02/13110052_okuloncesi.pdf
- İlköğretim
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/58/09/964692/dosyalar/2013_02/13110139_ilkogretim_egitsel_deg_erlendirme_formu.pdf
- Ortaöğretim
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/77/01/363601/dosyalar/2014_10/14113018_eitseldeg.stegiortaokullise.pdf

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME İSTEĞİ FORMU (İlköğretim Okulları)

T.C.
Milli Eğitim Bakanlığı

.....İlköğretim Okulu Müdürlüğü

Sayı:

.../.../201...

Konu: Eğitsel Değerlendirme İsteği

..... REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Adı, soyadı ve T.C.kimlik numarası belirtilen öğrencimiz, İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 47/b maddesinde belirtilen tedbirler alınmasına rağmen; gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, öğrencimizin eğitsel değerlendirme ve tanılmasının yapılarak gerekli eğitim tedbirinin alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Öğrencimizle ilgili iş ve işlemlerle ilgili sonucun tarafımıza bildirilmesini arz ederim.

Okul Müdürü

Öğrencinin:

Adı SOYADI	
T.C.Kimlik No	
Doğum Tarihi/Yeri	
Sınıfı, Şubesi	
Okulöncesi eğitim aldı mı?	☐ Hayır ☐ Evet (okulöncesi eğitim aldırsa süresini yazınız)
Adresi	
Telefonu	
Eğitsel Değerlendirme İsteği Nedeni	☐ Akademik Başarısızlık ☐ İletişim Becerilerinde Güçlük ☐ İşitme Yetersizliği ☐ Bedensel Yetersizlik ☐ Görme Yetersizliği ☐ Dikkat Eksikliği ve Hareketlilik ☐ Dil ve Konuşma Güçlüğü ☐ Özel Öğrenme Güçlüğü ☐ Uyum ve Davranış Problemleri
Probleme Yönelik Okulda Alınan Tedbirler	☐ Veli görüşmesi. ☐ Sınıfın fiziki ortamında düzenlemeler. ☐ Sağlık Kuruluşuna yönlendirme. ☐ Öğretim yöntem ve tekniklerinde düzenlemeler. ☐ Rehberlik ve Psikolojik Danışma servisi ile işbirliği. ☐ Öğretim materyallerinde düzenlemeler.
Alınan Tedbirlere Yönelik Açıklamalar	
<p>Açıklamalar: Bu formda belirtilen maddelerin 1-5 arası sınıfa devam eden öğrencilerde sınıf öğretmeni ve (varsa) okul rehber öğretmeni ile birlikte, 6-7 ve 8. sınıf öğrencileri içinse Sınıf rehber öğretmeni, (derse giren öğretmenlerden gerekli bilgileri alarak) veli ve okul rehber öğretmeni ile okul idarecilerin de görüşleri alınarak doldurulması gerekmektedir.</p> <p>Aşağıda verilen her bir madde ile ilgili olarak; öğrencide o davranış veya beceri hiç yoksa (0), nadiren varsa (yapıyorsa)(1), çoğunlukla varsa (yapıyorsa) (2),tam olarak varsa (yapıyorsa) (3) sütununa (X) işareti konularak değerlendirilecektir</p>	

T.C
Milli Eğitim Bakanlığı
Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü

ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN
PERFORMANS BELİRLEME FORMU

**ZİHİNSEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLER İÇİN
PERFORMANS BELİRLEME FORMU**

Adı SOYADI	T.C.Kimlik No	Doğum Tarihi

BİLİŞSEL BECERİLERE HAZIRLIK	DEĞERLENDİRMELER							
Algı Çalışmaları	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Göz teması kurar.								
2.Görsel uyaran verildiğinde uyarının geldiği yöne bakar.								
3.İşitsel uyaran verildiğinde uyarının geldiği yöne bakar.								
Eğleme Çalışmaları	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Nesneleri renklerine göre eşleştirir.								
2.Adı söylenen nesnenin resmini gösterir.								
3.Dinletilen sesi, uygun resimle eşleştirir.								
Yönerge Çalışmaları	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Tek eylem bildiren yönergeyi yerine getirir.								
2.İki eylem bildiren yönergeyi yerine getirir.								
3.Üç ve daha fazla eylem bildiren yönergeyi yerine getirir.								
Nesne Bulma Çalışmaları	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Saklanmış nesneyi bulur.								
Boyama Çalışmaları	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Sınırlı alanları boyar.								
2.Şekilleri rastgele boyar.								
Oyun Oynama	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Oyun oynarken sıra alır.								
2.Oyun içindeki sorumluluğunu yerine getirir.								
Taklit Becerileri	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Hareketi taklit eder.								
2.Sesleri taklit eder.								
Karşıtlık	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Nesneleri karşıt olma durumuna göre ayırt eder.								
Renkler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Ana renkleri tanır.								
2.Ara renkleri tanır.								
Yazı Araç Gereçleri	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Yazı araç-gereçlerini kullanır.								

ÖZBAKIM BECERİLERİ	DEĞERLENDİRMELER							
Kişisel Bakım ve Temizlik	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.Ellerini yıkar.								
2.Yüzünü yıkar.								
3.Ellerini kurular.								
4.Yüzünü kurular.								
5.Bumunu mendille temizler.								
6.Ayağını yıkar.								
7.Ayağını kurular.								
8.Saçını yıkar.								
9.Saçını kurular.								
10.Saçını tarar.								
11.Banyo yapar.								
12.Dişlerini fırçalar.								
13.Tırnağını keser.								
14.Sakal traşını alır.								
15.Kulak temizliği yapar.								

Gelişimsel değerlendirme

- Tarama amaçlı ve zeka testi uygulanamayan durumlarda kullanılabilir.
- **Denver Gelişimsel Tarama Testi:**
 - 0-6 yaş arası çocuklardaki gelişimsel gecikmeleri belirlemek için kullanılır.
 - Kişisel-sosyal, ince motor, kaba motor ve dil becerilerini değerlendirir.
 - 100 maddesi vardır.
 - Çocuğu gözleyerek uygulanır.
 - Her alanda üst üste 3 maddede başarısız olduğunda alt test sonlandırılır.
- **Ankara Gelişim Tarama Envanteri:**
 - 0-6 yaş arası çocuklardaki gelişimsel gecikmeleri belirlemek için kullanılır.
 - Dil-bilişsel, ince motor, kaba motor ve sosyal beceri-özbakım becerilerini değerlendirir.
 - 154 maddesi vardır.
 - Çocuğun anne-babasına veya birincil bakıcılarına sorularak uygulanır.
 - Her alanda üst üste 8 maddede başarısız olduğunda alt test sonlandırılır.

Alanlara yönelik değerlendirme

- Dil gelişimi ve iletişim becerileri Peabody Resim-Kelime Testi (2-12 yaş), Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi (TEDİL; 2-7 yaş) ve Türkçe Alıcı ve İfade Edici Dil Testi (TİFALDİ; 2-12 yaş) kullanılarak değerlendirilir.
- Görsel-devinsel beceriler Bender-Gestalt Görsel Motor Testi (5-10 yaş) kullanılarak değerlendirilir.
- Öğretimsel gereksinimleri değerlendirme:
 - Öğrenci dosyasından bilgi derleme
 - Aile üyeleriyle görüşme
 - Program ve etkinlik kılavuzlarına dayalı değerlendirme
- Öğretimsel etkileri değerlendirme
 - Portfolyo hazırlama
 - Doğrudan gözleme dayalı değerlendirme yapma

Peabody Resim-Kelime Testi

Peabody Resim-Kelime Testi

Türkçe Erken Dil Gelişimi Testi

BENDER GESTALT GÖRSEL ALGI TESTİ

A

